

vergadering **C143 – LEE18**

zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 26 februari 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over anonieme inspecties van het agentschap Inspectie RWO
- 410 (2013-2014) 3

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de plannen om motorcrossterreinen aan te leggen in de Vlaamse havengebieden
- 1009 (2013-2014) 5

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over anonieme inspecties van het agentschap Inspectie RWO - 410 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, ik ben blij deze vraag te kunnen stellen. Ze werd ingediend op 6 november. Er waren wat agendaproblemen, ook van mijn kant. Dat is eigenlijk geen probleem. Om maar te zeggen dat ze er al een tijdje ligt.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet in de handhaving van de ruimtelijke ordening via gewestelijke stedenbouwkundige inspecteurs die handelen in opdracht van het agentschap Inspectie RWO. De rechtsbasis is artikel 6.1.5. Dat komt erop neer dat agenten, officieren van de gerechtelijke politie en ambtenaren toegang hebben tot bouwplaatsen en gebouwen om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten en dat ze, als ze een misdrijf vaststellen, dat in een proces-verbaal moeten vastleggen.

De manier waarop dit is geformuleerd, roept een aantal vragen op over de grenzen die hierbij worden gehanteerd. Uit de informatie waarover ik beschik, blijkt dat voor het vaststellen van inbreuken op de wetgeving inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening blijkbaar gebruik wordt gemaakt van anonieme bezoeken. Uit een dossier dat mij werd bezorgd, blijkt dat een gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur samen met een verbaliserend ambtenaar, zich anoniem en undercover had aangeboden op de locatie van het te inspecteren pand. Concreet wens ik te weten of dergelijke undercoveroperaties kunnen, of uitlokking kan en of inspecteurs bij aanvang hun aanwezigheid kenbaar moeten maken.

Minister, bevestigt u dat inspecties van het agentschap Inspectie RWO anoniem en undercover gebeuren? Hoe frequent zijn deze, en zijn ze ingeburgerd? Wat is de precieze wettelijke basis? Hoe staat u tegenover het gebruik van anonieme inspecties? Kunt u toelichting geven bij de toepassing van anonieme inspecties? Welke afspraken en voorwaarden zijn eraan verbonden? Hoe kunt u de rechten van de betrokkene garanderen? Hoe ziet u de grens tussen eventuele undercovercontroles en uitlokking?

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Mijnheer Van Malderen, ik weet niet of die vraag al dan niet bewust zo lang is blijven liggen. Toeval wil wel dat ze perfect samenvalt met het feit dat we hier een uur geleden nog hebben gepleit voor oplossingsgerichte handhaving, gezond verstand en het juiste gebruik van een instrument dat nu wordt aangereikt. Voorzitter, misschien moeten we toch nog even wachten met de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid in vraag te stellen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik wil beginnen met te zeggen dat anoniem en undercover niet hetzelfde is. Een anonieme inspectie betekent dat een inspectie wordt uitgevoerd zonder dat de verbalisant zich heeft gelegitimeerd. Net zoals politie en gemeentelijke verbalisanten, beschikken verbalisanten van het agentschap Inspectie RWO over een betredingsrecht van een bouwplaats en de gebouwen op grond van het opsporen van bouw misdrijven.

Voor een huiszoeking is een machtiging nodig van de politierechter. Dit is in lijn met het algemeen strafrecht. Buiten huiszoeking is een actieve legitimatie niet vereist door de wet. Alle verbalisanten beschikken over een legitimatiekaart en kunnen zich te allen tijde legitimeren, ook al is daar niet altijd nood aan. Dit geldt in het bijzonder voor vaststellingen vanaf de openbare weg, maar ook in publieke plaatsen, zoals een winkel, en in verlaten gebouwen. Uiteraard wordt wel de legitimatiekaart getoond wanneer daarom wordt verzocht.

Het gebruik van undercoverpraktijken daarentegen is niet zonder meer mogelijk. We hebben het daar in een heel ander kader ook al over gehad. Undercoverpraktijken, met als belangrijkste observatie en infiltratie, moeten voldoen aan artikel 47 van het Wetboek van Strafvordering, en vergt een akkoord van de procureur des Konings. De administrateur-generaal van het agentschap Inspectie RWO deelt mij mee dat deze bijzondere opsporingstechniek niet door de inspectie gebruikt wordt. Uiteraard werd ook nog nooit aan uitlokking of provocatie gedaan, gelet op het algemeen verbod op uitlokking of provocatie.

U vroeg wat de precieze wettelijke basis is. Ik denk dat u ze zelf al voor een groot stuk hebt aangegeven. De wettelijke basis voor de algemene opsporingsbevoegdheid van de inspecteurs heb ik al opgenoemd. De verbalisanten van het agentschap Inspectie RWO putten hun algemene opsporingsbevoegdheid uit artikel 6.1.5 van de codex en het besluit van de Vlaamse Regering van 28 april 2000. Alle andere opsporingstechnieken horen thuis in het strafrecht, en meer bepaald in het Wetboek van Strafvordering. Het opsporingsonderzoek wordt geregeld in het federale Wetboek van Strafvordering. Het gebruik van undercoverpraktijken moet, zoals ik al zei, voldoen aan artikel 47 van het Wetboek van Strafvordering, en vergt een akkoord van de procureur. Daarnaast geldt een algemeen verbod op uitlokking, zoals ik al zei.

Voor mij is het uiteraard van cruciaal belang dat het juridische kader gerespecteerd is en blijft. Dit juridisch kader staat op vandaag vast, zowel in de codex als in het Wetboek van Strafvorderingen. Zoals ik al zei, is een actieve legitimatie niet vereist. Ik hecht ook een groot belang aan de toepassing van het proportionaliteitsbeginsel – u weet dat, want dat heb ik in de commissie Werk al een aantal keren gezegd – en het subsidiariteitsbeginsel. De minst zware techniek moet volstaan om de nodige vaststellingen te doen.

U weet dat de Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) een autonoom agentschap is. Ik ga ervan uit dat zij die autonomie in lijn met die beginselen uitoefenen. Het is natuurlijk ook logisch dat de keuze van de opsporingstechnieken bepaald wordt door de aard van het bouw misdrijf. Het uitvoeren van werken kan visueel worden vastgesteld. Bij functiewijzigingen zijn de handelingen van de betrokkene vaak doorslaggevend. Als je de facto wilt weten welke handelingen er gebeuren, moet je dat kunnen vaststellen. Om die vast te stellen, zal soms een andere opsporingstechniek nodig zijn.

Ik word geïnformeerd dat het aantal bouw misdrijven met betrekking tot functiewijzigingen stijgt en dat de opsporingstechnieken daarvoor ook mogelijk anders kunnen worden aangewend. Bij functiewijzigingen lijkt het waarschijnlijk dat inspecteurs meer in contact zullen komen met overtreders dan bijvoorbeeld bij vaststellingen op een bouwterrein. De code van goede praktijk is misschien aan updating en verdere uitwerking toe. Ik hecht bijzonder veel belang aan transparantie ter zake, zodat de burger weet wat hij kan verwachten bij het plegen van stedenbouwkundige misdrijven. Ik zal daarom aan de administrateur-generaal van de inspectie vragen om de code van goede praktijk op dat punt na te kijken en waar nodig te verfijnen. Op basis van de code van goede praktijk moet het dan zo onder meer duidelijk zijn wanneer het aangewezen is dat inspecteurs zich automatisch moeten legitimeren en wanneer niet.

U vraagt hoe ik de grens zie tussen eventuele undercovercontroles en uitlokking. Dat hoort op zich thuis in het federale strafrecht. Uitlokking is verboden. Van provocatie of uitlokking door overheidspersonen is alleen sprake – en dat is belangrijk – wanneer het optreden van die personen het misdrijf teweegbracht. Dat is nooit vastgesteld door de Inspectie RWO. Maar vaststellen dat een overtreding gebeurt, is iets anders dan die uitlokken, ervoor zorgen dat een overtreding gebeurt. Zien of er al dan niet een overtreding gebeurt, is geen voorbeeld van een functiewijziging, is geen uitlokking.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U geeft in uw antwoord zelf aan waar de nuance zit. Het artikel dat ik citeerde, artikel 6.1.5 van de codex, is

op zich zeer helder als het gaat over bouwswerven. Als een werf in opbouw is en er zich een misdrijf voltrekt, is het evident dat men ter plekke kan gaan en vaststellingen doen.

U legt zelf een nuance met betrekking tot functiewijzigingen. Het probleem is daar dat een simpele vraagstelling al dan niet als uitlokking kan worden geïnterpreteerd. Als iemand zegt: “Kan ik hier...?” en dat is een theoretische vraag waar een ander antwoord op komt, dan lijkt het mij – maar ik begrijp dat er een mogelijkheid is om die code van goede praktijk te verfijnen – dat er wel degelijk stringente afspraken over moeten worden gemaakt. In het andere geval zitten we inderdaad in de voorbeelden die we al hebben aangekaart in de interimsector. Als iemand een interimkantoor vraagt “Kan ik discrimineren?”, “Wilt u mij toestaan dat ik discrimineer?” of “Faciliteert u die activiteit?” dan zit je inderdaad bij uitlokking. U zult het met mij eens zijn, dat, gesteld dat je vraagt: “Kunt u mij dit verkopen?” je je mijns inziens op een moeilijk vlak bevindt. Dat is een vaak voorkomend probleem op nogal wat industrieterreinen waar kleinhandel wordt verricht met een niet-vergunde functiewijziging.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Malderen, de moeilijkheid lijkt mij dat op het moment dat je ziet dat er ergens verkocht wordt, de functiewijziging er al is. Er is al een overtreding. Men doet dat. Dat wordt gezien en nagekeken. Er gaat iemand binnen en die komt buiten met goederen. De overtreding wordt vastgesteld. Ze gebeurt al. Ze gebeurt niet door de vraagstelling, maar ze gebeurt al.

Het is een heel dunne koord. Zoals ik zei, zal ik de administrateur-generaal vragen om de codex van de goede praktijk aan te passen indien hij dat nodig acht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de plannen om motorcrossterreinen aan te leggen in de Vlaamse havengebieden - 1009 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, de zoektocht naar geschikte locaties voor motorcrossterreinen bezorgt de Vlaamse overheid al kopzorgen sinds 2002. Ook inspanningen van de provinciale besturen leverden niet het gewenste resultaat op.

Op 8 november besliste de Vlaamse Regering het dossier volledig naar zich toe te trekken. Het opzet was om terreinen in te richten in de Vlaamse havengebieden. In Antwerpen, Oostende, Zeebrugge en Gent zal telkens een terrein worden aangeduid waar motorcrossers tijdelijk kunnen trainen.

“Havengebied lijkt mij een geschikt uitgangspunt, omwille van de gebufferde locatie én omdat er nog onbebouwde gronden beschikbaar zijn. Zolang die niet ontwikkeld worden in functie van de haven kunnen ze een meerwaarde bieden voor de motorcross”, zo zei u in een persbericht.

Ondertussen zijn we al een paar maanden verder. Uit de eerste reacties bleek veel tegenkanting van de havenbedrijven. Het havenbedrijf van Oostende stelde dat het moeilijk zou zijn om een geschikt terrein te vinden omdat er maar heel weinig ruimte op overschot is. Dat is een van de dingen die in uw persbericht naar voren werd geschoven.

Het havenbedrijf van Antwerpen verklaarde de uitspraak van de Raad van State over de afbakening van het havengebied af te wachten. Ook in Gent liet de CEO van het havenbedrijf verstaan dat hij niet stond te springen: “Het Havenbedrijf Gent probeert de impact die de havenactiviteiten hebben op omwonenden en op de natuur zo veel mogelijk te beperken. Zo

investeren wij in het aanleggen van groene bufferzones, en investeren onze bedrijven in milieuvriendelijke systemen om bijvoorbeeld stofuitstoot te beperken. Het inplanten van een crossterrein staat daar haaks op.”

Ondanks deze tegenkantingen stelde u bij de bespreking van de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening dat u met dit plan zou doorgaan, de rug zou rechten, en in overleg met de havens en minister van Mobiliteit Crevits, ook bevoegd voor de havens, vier locaties zou aanduiden.

Minister, wat is de stand van zaken voor de vier havens wat betreft het inrichten van motorcrossterreinen?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Yüksel, dit dossier sleept inderdaad al tien jaar aan. In de loop van januari en februari vond een eerste gesprek plaats met de vier havenbedrijven. Ik was hierbij persoonlijk aanwezig, behalve in Zeebrugge omdat toen net de persconferentie rond de Oosterweelverbinding plaatsvond. Naast mijn kabinet – voor Sport en Ruimtelijke Ordening – was er ook een vertegenwoordiging van de motorcrossector aanwezig, evenals het kabinet van collega Crevits. Bij het organiseren van de vergaderingen werd ook de stad uitgenodigd en de stad Antwerpen en de stad Gent gingen in op deze uitnodiging, maar Oostende en Brugge niet.

Tijdens deze gesprekken kwamen volgende elementen aan bod. De zoektocht beperkt zich tot een tijdelijk oefenterrein dat kan worden gevestigd op een haventerrein in afwachting van economische opportuniteiten op het terrein in functie van de havenontwikkelingen. Er blijken in elke haven nog gronden vrij te zijn waar voorlopig nog geen havenontwikkeling is. Die verwachting werd duidelijk gesteld. Dat betekent dat de modaliteiten voor het gebruik en de duurtijd in samenspraak zullen gebeuren met het havenbedrijf. Afhankelijk van de minimaal beschikbare periode zullen de nodige investeringen gebeuren in functie van het motorcrossen. De omvang van de investering hangt natuurlijk samen met de minimaal beschikbare periode dat het terrein kan worden gebruikt. Daarnaast werd ook het principe vooropgesteld dat indien het terrein ontwikkeld wordt in functie van de haven, het motorcrossterrein in een korte periode wordt verwijderd. Als er dus opportuniteiten zijn om op een stuk grond havenontwikkelingen te doen, dan zal de motorcross er bijvoorbeeld binnen zes maanden verdwijnen zodat de economische functie van de haven niet in het gedrang komt. Doordat het om tijdelijke terreinen gaat, is het de bedoeling dat de commerciële ontwikkeling van de haven niet in het gedrang wordt gebracht. De meest interessante terreinen voor de motorcross zijn dus de economisch minst interessante percelen voor de havenbedrijven. Het betreft een oefenterrein, met andere woorden het is niet de bedoeling om hier internationale of nationale wedstrijden te organiseren. Een grote volkstoeloop is hier dus niet aan de orde.

Ook rond de openingsuren werd er duidelijkheid geboden. Bij de publieke opinie leeft de indruk dat op een zogenaamde ‘gereguleerde’ omloop dag in dag uit zou worden getraind. Dit is echter niet de vraag en de verwachting van de sector. De sector heeft vooral nood aan trainingsterreinen waar gedurende een aantal namiddagen per week kan worden getraind. Vanuit de sector blijkt een grote bereidheid om dit in samenspraak met het havenbedrijf en eventuele omwonenden verder uit te klaren.

Daarnaast zijn eveneens een paar randvoorwaarden opgelijst waaraan potentiële terreinen in elk geval dienen te worden getoetst: VLAREM-afstandsregels tot woongebieden; de ligging of nabijheid van speciale beschermingszones zoals vogelrichtlijngebieden; de nabijheid van Seveso-inrichtingen enzovoort.

Zoals u ook in uw vraag aangeeft, staan de havenbedrijven hier niet om te springen. De eerste reactie van de havens was dan ook een voorzichtige en eerder afwachtende houding. Wel kan ik u zeggen dat er vanuit de meeste havenbedrijven een zekere bereidheid was om mee te helpen zoeken naar een geschikt terrein en het havengebied te screenen. In de ene haven resulteert dit in een al wat meer concreter voorstel dan in andere havens. Omdat het zaak is

om in alle vier de havens een terrein te vinden, zal ik het niet nalaten om verder overleg te plegen met de havens waar de zoektocht tot nu toe wat moeizamer verloopt.

Met deze oefening wordt er voor de eerste keer toch wat vooruitgang geboekt. Dat is toch mijn aanvoelen. Op basis van deze gesprekken zal ik in de komende weken een concreet voorstel voorleggen aan de Vlaamse Regering, wellicht samen met minister Crevits.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, ik dank u voor uw antwoord en de stand van zaken. Ik begrijp daaruit dat er een eerste goed gesprek is geweest met de havens en met twee stadsbesturen. Die screening is bezig. U hoopt daar een van de volgende weken een antwoord op te krijgen.

U maakt zich sterk dat u nog in deze legislatuur een voorstel zult doen aan de Vlaamse Regering. Is dat realistisch haalbaar? Zoals u zelf ook zegt, is er op het terrein niet veel bereidheid om aan dit project mee te werken, omdat er natuurlijk ook heel veel vragen zijn. Er zijn vragen over geluidsoverlast, maar een havengebied is, zoals u ook hebt aangegeven, vooral een gebied waar economische bedrijvigheid plaatsvindt. Een havengebied dient in eerste instantie daarvoor. Ik denk dat men probeert om met de havenactiviteiten ook een gezond evenwicht te bewerkstelligen tussen milieu en andere zaken. Dit is natuurlijk een last die erbij zal komen. Er is een spanningsveld tussen recreatie en geluidsoverlast of milieuhinder.

Het draagvlak is dus niet groot. Dat blijkt ook uit de geschiedenis van het dossier. U hebt dat zelf ook kunnen ervaren in de besprekingen, neem ik aan. Is het dan realistisch om nog in deze legislatuur een voorstel te willen doen aan de regering? En als er geen draagvlak is, heeft het dan nog zin om voort te doen? Dat is een open vraag die ik aan u wil stellen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal niet zeggen dat ik me sterk maak, want blijkbaar is dat een juridische term. Ik zal er alles aan doen om samen met minister Crevits een voorstel aan de Vlaamse Regering uit te werken. Dat is mijn doelstelling. Dat wil ik daadwerkelijk nog deze legislatuur doen. Ik zal daar niet te diep op ingaan, want dan begint iedereen morgen te zoeken waar, wat en hoe, maar als ik de vorderingen van de gesprekken zie, dan meen ik dat dit nog haalbaar moet zijn. Morgen kan er echter iets gebeuren waardoor ik moet zeggen dat wat we beogen niet lukt, bijvoorbeeld omdat de afstand tot een Vogelrichtlijngebied te klein is of weet ik veel. Ik vind echter dat we de eerste, goede stappen hebben gezet.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, we juichen uw inspanningen in dit dossier toe. Ik verwijs echter heel concreet naar de situatie in Gent. Daar zal een bespreking plaatsvinden in de stuurgroep die ter zake is opgericht, om met de buurt te communiceren. Het eerste overleg ter zake is pas begin april gepland. U hebt daarna niet veel tijd meer om dingen te realiseren. Ik hoop het. Ik gun het u ook. Ik vrees echter dat u in dit dossier weinig concreets zult bereiken in deze legislatuur.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■